Burgerlijk recht HC

- Personen en familierecht
- Vermogensrecht (art 3:6 GW): *Rechten die, hetzij tezamen met een ander recht, overdraagbaar zijn, of ertoe strekken het rechthebbende stoffelijke voordeel te verschaffen, ofwel verkregen zijn in ruil voor verstrekt of in jet vooruitzicht gesteld stoffelijk voordeel, zijn vermogensrechten*

Goederen (art.3:1) > zaken (vaatbare en tastbare objecten) en vermogensrecht

- Roerende en onroerende zaken (art. 3.3 lid 1 en 2 GW)

Ieder zaak is een goed, maar iedere goed is niet een zaak.

	Absolute rechten Eigendom	Relatieve rechten Vorderingsrechten
Relatie	Persoon – goed	Persoon – persoon
Reikwijdte	Jegens eenieder	Een op een
Exclusiviteit	Ja, gerechtigde bij uitsluiting van anderen	Nee, derden behoeven zich in beginsel niets aan te trekken van relatief recht
Gevolg	Recht blijft rusten, ook als het goed in andere handen komt	Recht geldt alleen tussen de twee personen

Erfdienstbaarheid: 5:70 en 71 BW: Blaauboer en Berlips ging het om een vorderingsrecht dus kan Blaauboer niet jegens een ander handhaven, daar moet sprake zijn van erfdienstbaarheid.

Registergoederen zijn goederen voor welke overdracht of vestiging inschrijving in daartoe bestemde openbare registers noodzakelijk is. (Art. 3:10). Overdracht of vestiging alleen mogelijk is na inschrijving in de openbare registers

- Onroerende zaken (gebouwen, grond, woningen)
- Vliegtuig

Eigendom versus vorderingsrechten

- Zakelijke of persoonlijk
- Eigendom > zakelijk
- Vorderingsrecht > persoonlijk

- Absoluut of relatief
- Vorderingsrecht: relatief
- Eigendomsrecht: absoluut

Par 1.2 Vermogensrecht

Beperkte rechten: erfdienstbaarheid > onderdeel van eigendom

- Boek 1: personen en familierecht
- Boek 2: rechtspersonen
- Boek 3: vermogensrecht in het algemeen
- Boek 4: Erfrecht
- Boek 5: zakelijke rechten
- Boek 6: algemeen gedeelte van de verbintenis

Rechtshandeling: **gericht** op rechtsgevolg (contract afsluiten) (aanbod)

- Meerzijdige en eenzijdige rechtshandeling

Art. 3:32 – art. 39 BW (titel 3.2 BW)

Totstandkoming rechtshandeling

- Wilsvertrouwensleer:
    - Geopenbaarde wil (art. 3:33 BW)
    - Opgewekt vertrouwen (art. 3:35 BW)

- (Art. 3:37 BW) een wilsbepaling kan op elke manier plaatsvinden tenzij anders bepaald.
    - Wanneer komt de verklaring tot stand? Een verklaring komt tot stand als de geadresseerde bereikt. Art. 3:37 lid 3 BW (*ontvangst theorie:* het heeft een nuance, soms kan het niet geadresseerde bereiken.

- Als wil en verklaring van elkaar afwijken: kan niet volgens 3:33 maar wel volgens art. 3:35 BW. Als er onderlinge vertrouwen dan kan de rechtshandeling plaatsvinden. Als er sprake is van wederzijdse vertrouwen, kan het 3:33 geheeld worden door 3:35

Opgewekt vertrouwen gerechtvaardigd?

- Rol art. 3:11 BW
- Diverse omstandigheden
- NJ 1983/458 > p.28 en p.29

Discrepantie tussen wil en verklaring door een geestelijke stoornis (dronken, hypnose)

- Art. 3:34 BW Begripstoornis
- Verband tussen stoornis en verklaring:
    - Als rechtshandeling nadelig voor handelende: weerlegbaar vermoeden dat verklaring onder invloed van stoornis is gedaan
- Indien stoornis en verband vaststaan: onweerlegbaar vermoeden dat wil ontbrak
- Met stoornis kan verklaren discrepantie tussen wil en verklaring.

Je hebt nog art. 3:35 die gaat over wederzijdse vertrouwen. Dus kan je nog steeds laten zien dat het rechtshandeling (aanbod) door kan gaan.

Boek 6 algemeen gedeelte van het verbintenissenrecht: Overeenkomst sluiten.

- Art. 6:213 BW: ‘meerzijdige rechtshandeling, waarbij een of meer partijen jegens een of meer anderen een verbintenis aangaan
- Art. 6:217 BW: een overeenkomst komt tot stand door een aanbod en de aanvaarding daarvan

Aanbod:

- Eenzijdige rechtshandeling
- Te onderscheiden van: uitnodiging om in onderhandeling te treden
- Vervalt door
    - Verwerping (art. 6:221 lid 2 BW)
    - Tijdsverloop (art. 6:221 lid 1 BW)
    - Herroeping (art. 6:219 lid 1 BW)
- Onherroepelijk aanbod

Hoelang is een aanbod geldig?

- Hangt eraf of een aanbod een termijn bevat

Als er geen termijn bevat: 6:221

- Onderscheid mondeling of schriftelijk.
- Mondeling vervalt als het niet onmiddellijk is aanvaard
- Schriftelijk: moet redelijke tijd gunnen om besluit te maken

Stel aanbod is vervallen, wat gebeurt met aanvaarding? Dat is er niks meer om te aanvaarden. Je kan een aanbod herroepen tenzij art. 6:219 lid 1. Aanbod kan niet herroepen als

- Het al is aanvaard
- Mededeling houdende aanvaarding is verzonden

Als aanvaarding afwijkt van het aanbod is er geen aanvaarding, (dus je biedt iets anders dan de verkoopprijs bv want het is een aanbod en als de persoon accepteert is een aanvaarding) art. 6:217

Art. 6:225 lid 1: aanbod afwijkende aanvaarding, geldt als een nieuw aanbod.

- Uitzondering art. 6:225 lid 2: gaat niet op als de aanvaarding slechts afwijkt op ondergeschikte punten. Tenzij de aanbieder een nieuw aanbod doet.

Overeenkomst art. 6:217 BW

- Aanbod + Aanvaarding = overeenkomst

> verbintenissen

- prestatie 1

- prestatie 2

Partijen sluiten een geldige overeenkomst

- Meerzijdige rechtshandeling
- Rechtsgevolg ontstaat door aaneensluitende rechtshandelingen
- Rechtsgevolg: ontstaan van verbintenissen (prestatie van beide partijen)

Hoeft niet schriftelijk te zijn.

Wat gebeurt er als er een misverstand is?

HR 17 december 1976, NJ 1977/241

- Gemeente Bunde vergoedt belastingschade van Erckens
- 1 dacht belastingschade A en ander belastingschade B

Art.3:35 BW toespitsen op misverstand

Week 2

Vertegenwoordiging

Standaardsituatie A en B handelen zelf

- Overeenkomst A (aanbod) en B (aanvaarding)

A Vertegenwoordigde

T Tussenpersoon vertegenwoordiger

B Wederpartij

'T doet aanbod *namens* A en B aanvaardt'

Bevoegde vertegenwoordiging

- A vertegenwoordiging volmachtgever (geeft macht aan T om iets voor zoveel te kopen)
- T vertegenwoordiger gevolmachtigde tussenpersoon
- B wederpartij
- Art. 3:66 lid 1

1. Gevolmachtigede T verricht een rechthandeling

2. In de naam van A

3. Binnen grenzen van zijn bevoegdheid

Gevolg art. 3:66 lid 1 BW overeenkomst tussen A en B (T valt tussen uit)

1. Volmacht (art. 3:60 lid 1 BW): bevoegdheid die de volmachtgever verleent aan de gevolmachtigde om in naam van de volmachtgever rechtshandelingen te verrichten. T is niet verplicht om te handelen (het is een bevoegdheid) tenzij het contractueel is vastgelegd, en het is niet privatief (A houdt zelf ook de bevoegdheid om iets te gaan kopen)

Onbevoegde vertegenwoordiging:

Hoofdregel: geen overeenkomst tussen de achterman en de wederpartij

Stel: A heeft geen volmacht verleend aan T, maar T doet jegens alsof hij wel een volmacht heeft, dus geen volmacht. Er komt ook geen overeenkomst tussen T en B, T bindt zichzelf niet want hij verklaarde A te binden en niet zichzelf.

<u>T moet instaan voor bevoegdheid</u>

- T moet wel tegenover B instaan voor het bestaan en de omgang van de volmacht, tenzij (art. 3:70 BW) T moet schade aan B vergoeden.

<u>Uitzonderingen</u>

1. bescherming van gerechtvaardigd **vertrouwen** van wederpartij (B). Art. 3:61 lid 2 BW

2. **Bekrachtiging** door achterman (A). Er was geen weliswaar geen volmacht maar A vind toch goed. Art. 3:69 BW

Wel overeenkomst tussen A en B

<u>1. Bescherming gerechtvaardigd vertrouwen toereikende volmacht</u>

- T verricht rechtshandeling in de naam aan A
- Verklaring of gedraging van A (toedoen A: het vertrouwen moet gebaseerd zijn verklaring of gedraging van de achterman A)

HR heeft 'toedoen' van achterman opgepakt: Ook vertrouwen op feiten en omstandigheden die voor risico van A komen en aaruit naar verkeersopvattingen schijn van vertegenwoordigingsbevoegdheid kan worden afgeleid, maar vertrouwen mag niet uitsluitend zijn gebaseerd op wat T (onbevoegde vertegenwoordiger) heeft gezegd en gedaan

- Gerechtvaardigd vertrouwen B op toereikende volmacht aan T

2. Bekrachtiging

Er was geen weliswaar geen volmacht maar A vind toch goed. Art. 3:69 BW

- Art. 3:69 lid 4 BW als de termijn verstrekt kan de bekrachtiging niet doorgaan

2. Wettelijke vertegenwoordiging

- Ouder vertegenwoordigt minderjarig kind (art. 1 :245 lid 4 BW)
- Curator vertegenwoordigt onder curactele gestelde (1:386 jo 337 BW

3. vertegenwoordiging van een rechtspersoon

4. door bestuurders

Deel 2: Wilsvertrouwensleer versus wilsgebreken

Wilsvertrouwensleer

- (art. 3:33 en 3:35 BW)

Wilsgebreken: gebrek in de wijze waarop de will zich heeft gevormd, de wil die is gevormd is en er iets mis mee is.

- Bedreiging 3:44 lid 2 BW
- Bedrog 3:44 lid 3 BW
- Misbruik van omstandigheden 3:44 lid 4 BW
- Dwaling 6:228 BW (alleen overeenkomst)

1. partijen had bij het aangaan van de overeenkomst onjuiste voorstelling van zaken

2. Zou bij juiste voorstelling van zaken overeenkomst niet hebben gesloten

3. dwaling is te wijten aan

A. inlichting van de wederpartij

B. Wederpartij schond mededelingsplicht

C. wederzijdse dwaling

Dwalende mag vernielingen, tenzij

4. Dwaling niet kenbaar

5. Dwaling betrof, uitsluitende toekomstige omstandigheid

6. Voor rekening dwalende, koper schond eigen onderzoek plicht

Drie gevallen hiervan (vernietiging bevoegdheid)

- Inlichting wederpartij (art. 6:228 lid 1 sub a BW)
- Schending spreekplicht (art. 6.228 lid 1 sub b BW), de wederpartij had de dwalende moeten inlichten, twee voorwaarden: de verkoper heeft kennis, en de verkoper weet dat de koper dwaalt (verkeersopvatting) Van de beek & Van Dartel
- Wederzijdse dwaling (art. 6:228 lid 1 sub c BW). Beide partijen dwalen, VB Kunstco: Partij A betaald 14 mln voor een schilderij aan B. Hij denkt dat het geschilderd is door Rembrandt. Later blijkt dat dit niet zo is. Maar beide partijen dachten dat het geschilderd was door Rembrandt dus het is wederzijdse dwaling

Bij de eerste twee komen tot stand bij de wederpartij

Uitzondering van lid 2

- Uitsluitend toekomstig omstandigheid: de beroep op dwaling lukt niet als het er uitsluitend toekomstig gebeurt. VB: mark café was niet druk en liep dus niet goed. Gemeente wou een markt komen en zo kon de café bezoekers stijgen. Persoon sluit huurcontract met marktcafé om omzet te maken. Gemeenteraad besluit niet door te gaan en persoon gaat uit van dwaling omdat hij er vanuit ging dat de markt zou komen. De beroep van dwaling faalt, omdat toen persoon de huurcontract waren er plannen over markt maar de plannen waren nadat de huurcontract was gesloten afgezegd. Dit is dus toekomstig omstandigheid NJ 1933/5 (marktcafé)
- Voor rekening van de dwalende:
- Rechtsgevolg dwaling: vernietigbaar, 3:228 lid 1

Handelingsonbekwaamheid art. 3:32 iedere natuurlijk persoon zijn in beginsel tot rechtshandeling aangaan. Tenzij de wet bepaald dat die persoon dat niet mag.

- Boek 1 mensen die handelingsonbekwaam zijn bv minderjarige, 3:32 lid 2 zegt dat het vernietigbaar is. Maar als persoon niet wist dat handel onbekwaam was (3:35) geldt vertrouwen want is discprantie tussen wil en verklaring

Overeenkomst kan:

- Geldig
- Nietig: Handelingsonbevoegdheid Art. 3:40 lid 1 BW. Er ontstaan voor partijen geen verbintenis, dus ze hoeven niet te presenteren. Maar als één wel presteert dan is het onverschuldigde betaling, je hoefde niet te betalen
- Vernietigbaar, dwaling en andere wilsgebreken - handelingsonbekwaamheid,
- Rechtshandeling is vernietigbaar 3:44 lid 1 BW en 6:228 BW
    A. Rechtshandeling is vooralsnog geldig
    B. Partijen zijn gebonden totdat een van het de overeenkomst vernietigt.

Hoe vernietigen art. 3:49 BW?

- Buitengerechtelijke verklaring art. 3:50 BW
- Rechtelijke uitspraak

Vernietiging heeft terugwerkende kracht tot het moment dat de rechtshandeling werd verricht. Het oproepen van vernietiging zorgt da achteraf gezien de contract nooit heeft bestaan. Dus er is onverschuldigde betaling

(art. 3:53 BW!!!!!)

Art. 3:40 BW, grenzen van contract vrijheid. bepaalde dingen kan je geen contract voor opstellen. Onderscheid: Verrichten, inhoud en strekking (de voorzienbare gevolgen (als we deze orde aannemen dan gaat dat in strijd met de wet) en kenbare (wat je wilt) motieven)

Zijn alle onjuiste mededelingen een dwaling?

- Reclame 'wij zijn de goedkoopste' is te algemeen en dus is het geen dwaling
- Meningen 'partijen onderhandelen over overname, partij zegt dat hij vind dat proces goed verloopt' dat is ook te onduidelijk.

Week III

<u>De inhoud van de overeenkomst</u>

Art 6:248 lid 1 BW: wat is een inhoud van een overeenkomst. Vaststellen van de rechtgevolgen van de overeenkomst.

Overige factoren die de inhoud van de overeenkomst bepalen

- Wet

- Gewoonte
- Eisen redelijkheid en billijkheid
    - Redelijkheid verwijzend naar verstand
    - Billijkheid verwijst naar het hart

Arrest Haviltex

Ermes Koper en Haviltex Koper

‘Tot eind 1976 heeft koper het recht de machine terug te geven voor 20.000, voor einde termijn heeft Haviltex teruggeven zonder reden. Ermes zegt dat er een reden moest zijn voor teruggave. In contract staat: *Tot eind 1976 heeft koper het recht de machine terug te geven voor 20.000.’*

- De HR oordeelt; de vraag hoe in een schriftelijk contract de verhouding van pp. Is geregeld en of dit contract een leemte laat die moet worden aangevuld, kan niet worden beantwoord op grond van alleen taalkundige uitleg van de bepalingen van dat contract.
- HR oordeelt dat aan de hand van redelijkheid en billijkheid moet interpreteren en niet alleen te kijken wat er letterlijk staat. Er wordt rekening gehouden met bedoelingen en verwachtingen van partijen.

Haviltex norm: opzoek naar oorspronkelijke doel van partijen

cao-norm: Bij contracten die voor veel mensen geldt moet objectief worden gekeken naar het contract (wat er letterlijk staat)

Boek 7 regelt specifieke regels over koop en verschillende overeenkomsten en de rechtsgevolgen.

<u>Redelijkheid en billijkheid</u>

6:248 lid 1 BW: Aanvullende werking, contract hebben leemtes en redelijkheid en billijkheid kunnen het aanvullen. Komt niet zo vaak voor

6:248 lid 2 BW: beperking werking, bepaling is geldig maar kan beroep op het beding niet, speelt vooral bij exoneratiebeding.

Beding is niet van toepassing voor zover: ‘naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar’

Als al die bepalingen een probleem veroorzaken ligt de lat hoog.

Saladin/HBU Arrest: geïnvesteerd in een bank die ‘zeer winstgevend en 100% safe’ maar dat liep niet zo, Saladin wou een vergoeding maar in het contract stond een exoneratiebeding, mocht de bank een beroep doen een exoneratiebeding? HR: een beroep kan onder omstandigheden onredelijk zijn. Aantal voorwaarden:

- De zwaarte van de schuld
- De aard en de inhoud van een overeenkomst waarin het beding voorkomt
- De maatschappelijke positie en de onderlinge verhouding van pp
- De wijze waarop het beding is tot stand gekomen
- De mate waarin de wederpartij zich van de strekking van het beding bewust is geweest.

Onvoorziene omstandigheden

- Art. 6:258 BW: regeling inzake onvoorziene omstandigheden
- Onvoorzienbare omstandigheden (het moet gaan over een omstandigheid die tijdens de contractsluiting in de toekomst ligt en of het contract er ‘in voorzien’, hebben partijen iets opgenomen voor het geval speciale omstandigheden zou optreden, dus als er iets onverwachts gebeurt. Geeft de rechter de mogelijkheid om een contract geheel of deel te ontbinden. Het rechtsgevolg kan worden veranderd.
    - Omstandigheden waar in het contract niet is voorzien
    - Omstandigheden die ten tijde van contractsluiting in de toekomst lagen
- Die van dien aard dat wederpartij ongewijzigde instandhouding niet mag verwachten naarmate van redelijkheid en billijkheid.

Nakoming: je kan iets nakomen als de leverancier iets levert of de koper de betaling doet

- Betaling: je geeft iets zonder dat het moet
- Nakoming: je betaalt omdat het moet
- Verrichten van een prestatie die beantwoordt aan de verbintenis
    - Door wie? Schuldenaar
    - Derde? Art 6:30 BW, 1) de derden denkt dat hij een schuld van de schuldenaar moet voordoen. 2) strekking van de verbintenis kan met zich meebrengen dat hij de schuld nakomen

- Aan wie? Schuldeiser
- Derde? o.m art 6:32 en art 6:34 BW, als je aan een ander betaald is het in beginsel niet bevrijdend, als bv een vertegenwoordiging of als de echte vertegenwoordiger bekrachtigd. Art. 6:34: derde dacht dat hij aan de echte schuldeiser betaald

Vanaf wanneer is een verbintenis opeisbaar?

- Tijd van nakoming is contractueel bepaald Art. 6:39
- Tijd van nakoming is niet contractueel bepaald Art. 6:38, als geen contractueel tijd is dan mag je terstond opeisen.

Week 4

Rechten schuldeiser bij niet nakoming

- Nakoming
- Opschorting
- Schadevergoeding
- Ontbinding

Nakoming: art. 3:296 BW

- De schuldeiser heeft recht op nakoming op basis van overeenkomst zonder over verzuim na te denken.
- Als nakoming niet mogelijk is art. 3:303 BW

Tekortkoming

- In enig opzicht ten achterblijven bij hetgeen de verbintenis vergt. Niet presteren of gedeeltelijk niet presteren
  - Niet nakomen
  - Niet tijdig nakomen
  - Gedeeltelijk nakomen
  - Onjuist nakomen
- Verondersteld opeisbaarheid verbintenis, toerekenbaar geldt niet
- (Verzuim vereist zie art. 6:74 lid 2 BW en art. 6:265 lid 2 BW

Verschil tussen Inspanningsverbintenissen en resultatenverbintenissen is van belang om de tekortkoming te laten blijken.

Schadevergoeding art. 6:74 BW

- Tekortkoming: geeft recht op geld. Nuancering: je hoeft niet te betalen in geval van overmacht
- Toerekenbaar
- Verzuim (niet altijd)
- Schade
  - Aanvullende schade: Schadevergoeding die ernaast komt.
  - Vervangende schade: schadevergoeding die de prestatie vervangt, in plaats komt
- Causaal verband

Toerekening: een tekortkoming kan de schuldenaar niet worden toegerekend (art. 6:75 BW)

- Indien ze niet te wijten is aan zijn schuld
- Noch voor zijn rekening komt krachtens
    - Wet (art 6:76 en 6:77 BW) rechtshandeling (garantie bv) of in het verkeer geldende opvatting (Oerlemans/Driessen)

Toerrekening krachtens wet

- Hulppersoon: eenieder die voor een rechtshandeling wordt ingeschakeld.
- Gebruikte zaken (vliegtuigenvleugel en polyclens)
- Overig

Toerekening krachtens rechtshandeling

- Uitbreiding toerekenbare factoren (garantie)
- Beperking toerekenbare factoren (exoneratie)

Toerekening krachtens verkeersopvatting

- Voorzienbare omstandigheid (voorrekening van de schuldenaar)
- Omstandigheid die debiteur persoonlijk betreffen (geen ervaring geldt hier niet voor)

Art. 6:74 lid 2 BW

Blijvend onmogelijk

- Situatie: Nakoming kan nooit meer plaatsvinden.
    - Voorbeeld: Een schilder heeft een uniek schilderij verkocht, maar het gaat verloren in brand vóór levering.
- Gevolg: De verplichting tot schadevergoeding ontstaat direct (geen ingebrekestelling nodig).

Niet blijvend onmogelijk

- Situatie: Nakoming is nog wel mogelijk, maar (te laat of verkeerd).
    - Voorbeeld: Levering van goederen die vertraagd is, maar nog steeds kan plaatsvinden.
- Gevolg: Schadevergoeding pas verschuldigd na verzuim van de schuldenaar.
    - Verzuim ontstaat meestal na ingebrekestelling (schriftelijke aanmaning waarin een redelijke termijn wordt gegeven).

Bijkomende schade = is blijvend onmogelijk

Verzuimregeling: 6:74 wanneer verzuim nodig is.

- 6:82 BW ingebrekestelling: formeel briefje waarbij er een herkansingf wordt gegeven omtrent een tekortkoming. Indien de schuldenaar niet kan presteren binnen de redelijke eisen van de schuldeneiser, is de schuldenaar in verzuim
- 6:83 BW van rechtswege:
    - 6:83 sub a Termijn
    - 6:83 sub b wettelijke rente, over het niet gelijk betalen van een schadevergoeding.
    - 6:83 sub c mededeling

Ontbinding: einde van de rechtsverhouding op dat moment

- Voorwaarden: 6:265 BW, Iedere tkk geeft recht op ontbinding van contract tenzij
- Wijze van ontbinding: 6:267 BW,

Ontbinding

- Partijen hoeven n de toekomst niet meer te presteren,
- Als er een prestatie is verricht, ontbinding heeft geen terugwerkende kracht maar vernietiging wel. Ontbinding werkt vanaf nu. Er ontstaat een ongedaanmakingverbintenis (6:267 BW)

Week 5 Onrechtmatige daad

Aansprakelijkheidsgronden

- Schuld (verwijt)
- Risico-toedeling

Artikel 162 lid 1 BW

- Onrechtmatige daad
- Toerekenbaarheid
- Schade

- Dientengevolge (causaal verband)
- Relativiteit art. 6:163 BW

Eis 1 onrechtmatigheid:

- Zegt iets over de daad (gedraging uitgewerkt in art. 162 lid 2 BW)
  - Inbreuk op een recht
  - Strijd met wettelijke plicht
  - Strijd met het **ongeschreven recht** dat in het maatschappelijk verkeer betaamt (Lindenbaum/Cohen)

Kelderluik HR, Gevaarzetting kan een factor zijn voor bepaling van onrechtmatige daad

- Niet alleen op de waarschijnlijkheid waarmee de niet-inachtneming van de vereiste oplettendheid en voorzichtigheid kan worden verwacht
- Maar ook op de hoegrootheid ban de kans daaruit ongevallen ontstaan
- Op de ernst die de gevolgen daarvan kunnen hebben
- En op de mate van bezwaarlijkheid van te nemen veiligheidsmaatregelen

Uitkomst in dit geval:

- Aansprakelijk
- Deels beperkt wegens eigen schuld

Jetblast:

- Aansprakelijkheidsvraag is afhankelijk van de vier kelderluik factoren (bevestigen)
- Zeggenschap over locatie niet nodig voor aansprakelijkheid, dus jetblast argument dat ze daar geen zeggenschap op strand had is dus niet genoeg
- Dat publiek op de hoogte kan zijn is niet genoeg, het bord was klein

Verhuizende zusjes:

- Gedrag is niet al onrechtmatig door de enkele mogelijkheid van een ongeval
- Is de waarschijnlijkheid van het ongeval zo groot dat de dader zich naar maatstaven van onzorgvuldigheid van dit gedrag had moeten onthouden?

Eis 2 toerekenbaarheid

Art. 6:162 lid 3 BW

- Zegt iets over dader
- Schuld (persoonlijk verwijt)
- Of voor zijn rekening krachtens
    - Wet (art. 6:165 BW)
    - Verkeersopvatting (onervarenheid)
- Kind onder 14 nooit aansprakelijk
    - 6:164 bescherming jongeren
- Handelen met geestelijke stoornis kan nog steeds toegerekend worden art. 6:165 BW

Relativiteitsvereiste art. 6:163 BW

Als je een onrechtmatige daad pleegt geldt niet jegens iedereen

- Verfijning van de onrechtmatigeheidseis
- Strekking overtreden norm onderzoeken
- Valt binnen het beschermingsbereik
    - Deze persoon
    - Deze schadesoort
    - Deze ontstaanswijze

Correctie Langemeijer (kijk hoorcollege